

Sisäasiainministeriö
hare@interim.fi
taito.vainio@interim.fi

Lausuntopyyntö SM050:00/2013

VANTAAN KAUPUNGIN LAUSUNTO PELASTUSTOIMEN ALUEJAOSTA

Pyydettyinä lausuntona Pelastustoimen aluejaosta Vantaan kaupunki esittää seuraavaa:

Vantaan kaupunki katsoo, että Sisäasiainministeriön ehdotus Pelastustoimen aluejaon uudistuksesta on lähtökohdiltaan oikea. Vuodesta 2004 alkaen voimassa ollut aluejako on pääasiallisesti noudattanut maakuntajakoa eräin poikkeuksin. Uudenmaan maakunnan alueella toimii tällä hetkellä neljä pelastuslaitosta ja mikäli uudistus toteutetaan, pelastuslaitosten määrä laskee kolmeen. Muualla maassa ehdotus tarkoittaa useiden maakuntien yhdessä muodostamien pelastuslaitosten syntymistä. Lähtökohtana on ollut, että uudistuksessa seurataan poliisin vuoden 2014 alusta lukien voimassa olevaa aluejakoa. Toisin kuin poliisihallinnossa, pelastustoimessa valtion aluehallinnolla on toiminnassa oma roolinsa. Tästä syystä Vantaan kaupunki katsoo, että samanaikaisesti pelastuslaitosuudistuksen kanssa tulisi ottaa huomioon valtion aluehallinnon hallintorajojen tarkastelu niin, että syntyvät pelastuslaitokset olisivat aina yhden aluehallintoviranomaisen vastuualueella.

Hallituksen kuntarakenneuudistus sekä sosiaali- ja terveystoimen rakenneuudistus ovat edelleen kesken. Näillä uudistuksilla on keskeinen merkitys erityisesti Uudenmaan maakunnan hallinnollisia rajoja määriteltäessä. Lisäksi Uudenmaan alueella on kesken metropolihallinnon toimintojen ja rajojen määrittäminen. Tästä syystä Vantaan kaupunki katsoo, että pelastustoimen aluejaon muutosta tulisi Uudenmaan alueella lykätä siihen saakka, kunnes edellä mainittujen kuntarakenneuudistuksen, sosiaali- ja terveystoimen rakenneuudistuksen sekä metropolihallinnon tehtävät, vastuut ja maatieteelliset rajat ovat selvinneet. Vasta näiden perusteella on tarkoituksenmukaista määritellä Uudenmaan alueella tarvittavien pelastuslaitosten lukumäärä ja niiden hallinnolliset rajat sekä se, missä määrin tehtävien hoito tulisi antaa perustettavan metropolihallinnon vastuulle, jos lainkaan. Muualla maassa tätä ongelmaa ei Vantaan kaupungin mielestä synny, koska tehtyjen ehdotusten mukaan maakuntarajat toimivat sekä kuntarakenneuudistuksessa että sosiaali- ja terveystoimen rakenneuudistuksessa määrääväinä tekijänä.

Mikäli esitetty pelastuslaitoksen aluejakouudistus toteutuu suunnitelmien mukaisesti, se tarkoittaa Keski-Uudenmaan ja Itä-

Uudenmaan pelastuslaitosten yhdistymistä uudeksi Itä-Uudenmaan pelastuslaitokseksi. Vuoden 2004 uudistuksen yhteydessä tätä samaa esitystä tutkittiin ja se jätettiin toteuttamatta. Vantaan kaupunki katsoo, että mikäli aluejakouudistus halutaan toteuttaa, sen tulisi täyttää seuraavat ehdot:

2

(2)

- 1) Keski-Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksiin kuuluvien kuntien tulee olla yhdistämisestä samaa mieltä ja yhdistymisen tulee tapahtua samalla tavalla kuin kuntaliitoksissakin kuntien yhteisillä myönteisillä päätöksillä ilman pakkoa
- 2) Uuden perustettavan pelastuslaitoksen kustannusten jaossa tulee noudattaa nykyistä jakosuhdetta Keski-Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan pelastuslaitosten kesken. Esitetty periaate on tärkeä siksi, että vuoden 2012 tilastojen mukaan Keski-Uudenmaan pelastuslaitos on per asukas tunnusluvulla laskettaessa maan halvin, kun taas Itä-Uudenmaan pelastuslaitos on vastaavasti kallein. Hinnoittelun tulee perustua Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen noudattamaan nykyiseen palvelutason ja sen edellyttämään kapasiteetin varaamiseen pohjautuvaan malliin, koska siitä saadut kokemukset ovat osoittautuneet tuottavuuden kannalta tehokkaiksi ja koska ne siten vastaavat Suomen hallituksen rakennepoliittisessa ohjelmassa asettamiin haasteisiin. Hallinnollisesti pelastuslaitoksen tulee edelleen toimia liikelaitoksena Vantaan kaupungin yhteydessä. Muilta osin pelastuslaitoksen hallinnosta tulee sopia kuntien kesken yksimielisesti. Lähtökohtana tässä voi olla nykyinen Keski-Uudenmaan pelastusalueen kuntien välinen yhteistoimintasopimus, jota on uudistettu viimeksi noin viisi vuotta sitten
- 3) Uuden pelastuslaitoksen palvelutasopäätöksen tulee vastata vähintään nykyisen Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueella noudatettavaa palvelutasoa eikä se saa yhdistymisen yhteydessä heikentyä
- 4) Ensihoidossa tuleva pelastusalue toimii Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kolmen eri sairaanhoitoalueen puitteissa. Näiden ja pelastuslaitoksen välinen yhteistoimintasopimus tulee saattaa samansisältöiseksi kaikkien kolmen alueen osalta.

Lopuksi Vantaan kaupunki toteaa, että Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueella on saavutettu kuluneen kymmenen vuoden aikana kaikki ne tehostamistoimenpiteet, joihin esitettyssä uudistuksessa pyritään. Sisäasiainministeriön ehdotuksessa ei ole otettu säästötavoitteiden rinnalla tarkasteluun alueiden yhdistämisestä syntyviä kustannuksia esimerkiksi palkkaharmonisointien, hallinnon sopimusten laatimisten eikä tietojärjestelmien yhdistämisen osalta. Mikäli aluejaon yhteydessä lisäksi turvataan henkilökunnan työsuhteiden pysyvyys viiden vuoden ajan, säästötavoitteisiin ei päästä kuin aikaisintaan 2020-luvun alusta lukien. Siten Keski-Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan pelastusalueiden yhdistämisellä ei ole saavutettavissa merkittäviä säästöjä nykytilanteeseen verrattuna.

Vantaalla maaliskuun 3. päivänä 2014

VANTAAN KAUPUNKI
Kaupunginhallitus

Kari Nenonen
kaupunginjohtaja

Hanna Ormio
hallintojohtaja